

Sygn. akt I ACz 37/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Piotr Wójtowicz

Sędziowie: SSA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.)

SSA Joanna Naczyńska

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2016 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa I. M.

przeciwko Z. G. i B. G.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 sierpnia 2015 r. sygn. akt I C 673/13

postanawia:

- 1) **uchylić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej odrzucenia apelacji pozwanej B. G.;**
- 2) **w pozostałym zakresie zażalenie odrzucić.**

SSA Joanna Naczyńska SSA Piotr Wójtowicz SSA Lucyna Świdorska-Pilis

Sygn. akt I ACz 37/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach odrzucił apelację pozwanej B. G. i pozwanego Z. G..

W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji wskazał, że pozwana w określonym terminie nie uzupełniła braków formalnych apelacji. Pozwany natomiast swą apelację złożył po upływie ustawowego terminu do jej wniesienia. Jako podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołał Sąd art. 370 kpc.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożyła pozwana B. G., podnosząc w zażaleniu, że działała bez pomocy fachowego pełnomocnika i treść odpowiedzi na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych apelacji sporządziła samodzielnie – według swojej najlepszej wiedzy.

Sąd Apelacyjny zważył:

Zażalenie jest uzasadnione.

W sprawie niniejszej powód domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 80 000 złotych oraz 369 złotych - stanowiących zwrot podwójnego zadatku oraz kosztów sporządzenia projektu umowy sprzedaży nieruchomości. Pozwani uznali powództwo co do kwoty 37 430,26 złotych, przyznając że taka kwota została wpłacona komornikowi z tytułu zadłużenia pozwanych.

Wyrokiem częściowym z dnia 17 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 37 430,26 złotych z ustawowymi odsetkami. Następnie wyrokiem końcowym Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda pozostałą kwotę 42 938,74 złotych z ustawowymi odsetkami, oddalił powództwo w pozostałej części oraz orzekł w przedmiocie kosztów procesu.

Od tegoż wyroku apelację złożyła pozwana B. G., podając w niej, że wnosi o zmianę wyroku, gdyż nie zgadza się z Sądem, iż I. M. chciał kupić nieruchomość. W ocenie skarżącej powód tylko pożyczył kwotę 37 000 złotych na spłatę komornika, a nie na kupno nieruchomości.

Zarządzeniem z dnia 22 lipca 2015 r. przewodniczący wezwał pozwaną do uzupełnienia braków formalnych apelacji poprzez wskazanie czy zaskarża wyrok w całości czy w części, jeżeli w części to w jakiej, wskazanie zakresu żądanej zmiany wyroku, podanie wartości przedmiotu zaskarżenia – w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia apelacji.

W odpowiedzi pozwani podali, że nie zgadzają się z „drugą częścią wyroku” ponieważ umowa rzekomej sprzedaży nieruchomości nie była brana pod uwagę. Pomiędzy stronami zawarta została umowa pożyczki na spłatę zadłużenia przez komornika. Podniesione zostało również, że po orzeczeniu „pierwszego wyroku” powód wykorzystał sytuację, by działać na niekorzyść pozwanych i kupić nieruchomość po zaniżonej cenie. Pismo to podpisane zostało przez obojga pozwanych i potraktowane przez Sąd pierwszej instancji jako uzupełnienie apelacji (w stosunku do pozwanej B. G.) oraz apelacja (w stosunku do pozwanego Z. G.).

Słusznie wskazuje Sąd pierwszej instancji, że apelacja winna czynić zadość wymogom dla pisma procesowego, a nadto winna zwracać między innymi wniosek o zmianę lub uchylenie wyroku, z zaznaczeniem żądanej zmiany lub uchylenia. Winna również zawierać wartość przedmiotu zaskarżenia. Jednakże postępowanie apelacyjne, w odróżnieniu od postępowania ze skargi kasacyjnej nie jest obarczone wysokim formalizmem. Pozwana zwolniona została od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, dlatego też ani koszty postępowania, ani możliwość wniesienia apelacji nie są uzależnione od wartości przedmiotu sporu.

Zgodnie z art. 373 kpc (i analogicznie zgodnie z art. 370 kpc) sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację m.in. wówczas, gdy strona nie uzupełniła braków pisma procesowego w terminie. Chodzi jednak zawsze nie o wszystkie braki formalne, ale o warunki formalne, bez których pismo nie może otrzymać prawidłowego biegu. W ramach zatem postępowania wstępnego sąd bada, czy pismo procesowe zawierające apelację może mieć nadany prawidłowy bieg. Przepis art. 373 kpc (i także przepis art. 370 kpc) należy odczytywać łącznie z art. 130 kpc. Odrzucenie apelacji z powodu nieuzupełnienia braków formalnych w wyznaczonym terminie dotyczy zatem tylko takich braków, które uniemożliwiają nadanie apelacji prawidłowego biegu. W tym samym duchu wypowiedział się Sąd Najwyższy w orzeczeniach z dnia 28 stycznia 2005 r., III UZ 29/04 (OSNP 2005, nr 11, poz. 165); w orzeczeniu z dnia 7 lipca 2005 r. II UZP 7/05 (OSNP 2005, nr 24, poz. 396) oraz w orzeczeniu z dnia 11 grudnia 2009 r. II UZ 43/09.

Ad casum brak określenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie uniemożliwia nadania biegu sprawie w zakresie postępowania apelacyjnego. Pozwana nie ma bowiem obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji. Wartość przedmiotu sporu będzie natomiast istotna przy stwierdzaniu dopuszczalności skargi kasacyjnej, ta sprawa nie pozostaje jednak w orbicie zainteresowania Sądu rozpatrującego niniejsze zażalenie.

Wskazać jednakże należy, że z apelacji *expressis verbis* wynika, że pozwana wniosła o zmianę wyroku. Wynika również wartość przedmiotu zaskarżenia oraz zakres zmiany – pozwana niewątpliwie wniosła o oddalenie powództwa co do pozostałej części, objętej kognicją wyroku końcowego. Pozwana w toku procesu konsekwentnie prezentowała stanowisko, że strony nie wiąże umowa przedwstępna i nie jest zobowiązana do zapłaty kwoty ponad uznaną część 37 430,26 złotych, czyli właśnie sumy zasądzonej wyrokiem końcowym. Wartość przedmiotu zaskarżenia oraz zakres zaskarżenia był zatem wiadomy już z samej apelacji. Odpowiedź na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych winna tylko utwierdzić Sąd, że pozwana nie zgadza się z całością rozstrzygnięcia wyroku końcowego, który określony został w piśmie procesowym jako „druga część wyroku”.

Na marginesie trzeba wskazać, że wezwanie do uzupełnienia braków apelacji powinno uwzględniać w pewnym zakresie także adresata i jego poziom percepcji pisma prawniczego. Wezwanie do usunięcia braków pisma powinno być tak jasne i niedwuznaczne, by u strony, do której jest skierowane, nie powstała wątpliwość co do przedmiotu wezwania i rygorów grożących w razie niezastosowania się do jego treści (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2003 r., I PZ 158/02, OSNP 2003 nr 15-okładka; też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1966 r., II CZ 146/66, OSNCP 1967 nr 6, poz. 113; z dnia 17 listopada 1998 r., III CKN 871/98, LEX nr 50714 i z dnia 30 lipca 1998 r., III CZ 92/98, LEX nr 50649). Nie można też co do zasady stawiać stronie, zwłaszcza niezastępowanej przez fachowego pełnomocnika, wymagań czysto formalnej szaty graficznej środka zaskarżenia, gdy wnikliwa jego lektura pozwala na zapoznanie i zrozumienie intencji skarżącego. Pozwana w właśnie w ten sposób (jak wskazano w zażaleniu – samodzielnie, według własnej najlepszej wiedzy) uzupełniła braki. Istotne jest również i to, że jeśli chodzi o niniejsze zażalenie, to również nie zawiera ono wartości przedmiotu zaskarżenia oraz zakresu zaskarżenia, nad czym Sąd pierwszej instancji przeszedł już do porządku dziennego.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, co oznacza konieczność nadania apelacji pozwanej dalszego biegu.

Jeśli chodzi o odrzucenie apelacji pozwanego Z. G., to pozwany nie złożył na to rozstrzygnięcie zażalenia, a pozwana nie jest władna go zaskarżyć. Wprawdzie w myśl art. 397§2 kpc środek zaskarżenia może odnieść skutek wobec współuczestników, którzy orzeczenia nie zaskarżyli, jednakże tylko w takiej sytuacji, gdy będące przedmiotem zaskarżenia prawa i obowiązki są dla nich wspólne – nie zachodzi to w przypadku postanowienia o odrzuceniu apelacji pozwanej oraz o odrzuceniu apelacji pozwanego, odnoszącego się do czynności procesowych.

Z przedstawionych względów na podstawie art. 386§1 kpc w związku z art. 397§2 kpc oraz art. 370kpc orzeczono jak w sentencji.

SSA Joanna Naczyńska SSA Piotr Wójtowicz SSA Lucyna Świdorska-Pilis